

TISZAVIDÉK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 4 frt — kr. ¹⁰⁰/₁₀₀ Negyedévre 1 frt — kr.
Fél évre 2 frt — kr. ¹⁰⁰/₁₀₀ Egyes szám ára 8 kr.

Megjelen minden vasárnap reggel.

Hirdetéseket a kiadóhivatal jutányos áron vesz fel.

Felelős szerkesztő és kiadó

S Z I L B E R J Á N O S.

SZERKESZTŐSÉG:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

KIADÓHIVATAL:

Csongrád, Magtár-utca 41. szám, hová az előfizetések, hirdetések intézendők.

Csongrádi ártéri birtokosok.

Nem tudunk eléggé csodálkozni azon közönnyel szemben, melyet az ártéri birtokosok saját jól felfogott érdekük megóvása körül tanusítanak.

Jó eleve felhívtuk figyelmüket azon körülményre, hogy Pallavicini örgróf elszakadásával az új társulat ma-holnap megalakul, a nélkül azonban, hogy legkisebb tanujelét adnák annak, hogy mint birtokosok közvetlenül őket érdeklő első sorban azon nagyfontosságú s messze kiható erővel bíró mozzanat, mely az új társulat megalakulásával jár.

Ne hogy az mondassék, mint azt ily esetekben alkalmazni szokták, hogy nem volt senki, a ki bennünket felvilágosított volna, vagy a ki megmondta volna, hogy helyesen miképpen kell eljárni, hogy érdekeink kellőleg megóvassanak minden idegen beavatkozástól s minket oly egyének képviseljének, kik nem a magán, de a közérdeket fogják szem előtt tartani; azért kötelességet vélünk teljesíteni, ha eleve felhívjuk figyelmüket a kellő s okvetlen szükséges lépések megtételére.

A tapasztalat után mindenki tisztában van azzal, hogy az alakulásnál követendő eljárásra nézve a törvény hogyan intézkedik.

Ugyanis világosan megmondja, hogy csak is azon birtokosok bírnak szavazati joggal, kik legalább is 100 hold földnek birtokában vannak. Mindazok,

kik a törvény által előírt 100 hold földdel nem rendelkeznek, vagyis annak nem birtokosai, helyettük hivatalból nagyközségeknél, mint a jelen esetben Csongrád, a bíró szavaz; rendezett tanácsu városoknál pedig a polgármester.

Már most, ha a régi állapotot változatlanul meghagyják, úgy a bíró egy-maga a kisebb birtokosok nevében, hivatalból a törvény intézkedése folytán azon 120 szavazatot oda adja vagy teszi le, a hová neki tetszik, ha mindjárt a birtokosok érdekeit érzékenyen megkárosítja is, vagy oly befolyás alatt állhat a hatalom és érdekszövevény által, a mire elég alapos kilátás van, hogy azok érdekeiért feláldozhatja az összirtokosság érdekeit.

Ennélfogva kötelességüknek ismerjék el azon kisebb birtokosok, kik 100 hold földdel nem bírnak, s földjük az ártér alá esik, hogy iratkozzanak össze ketten-hárman, vagy ha kell négyen, szóval annyian, hogy a birtokuk 100 hold földet tegyen ki, s ha ez megtörtént, úgy a közjegyző előtt hitelesített meghatalmazás alapján képviseltesék magukat oly egyének által, kikben feltétlenül megbíznak.

Mert, ha nem így járunk el s összetett kezekkel nézzük, hogy azon egyének, kik lesben állnak azon, hogy a helyzetet illetéknéppen állapotában hogyan aknázhathatják ki, úgy megjósol-

hatjuk előre is, hogy nem sokáig lesznek birtokosai annak a kis földnek.

Bizony tisztelt barátaink! A sült galamb nem repül senkinek a szájába; mert az Isten is azt mondta: „ember, segíts magadon, én is segíteni foglak“, de ha mi mindent a sorsra bízunk, úgy ne csodálkozunk azon, ha oly helyzetbe sodortatunk egyes rosszakaratu emberek által, kik folyton zsebünkre utaznak, mely végveszélyünket idézi elő.

Hiszen, ha lelkiismeretes emberek volnának s a közérdeket tartanák szem előtt, akkor elodázhatlan kötelességüknek kellenék tartani, hogy az alakulás előtt a birtokosságot meghívják egy értekezletre, hogy feltárnák a helyzetet, s megkérdeznék őket, hogy mit akarnak? mit kívánnak? s hogyan parancsolják annak a bírónak, kinék 120 szavazat van letéve a kezébe, hogy mihez alkalmazza magát, s mily magatartást tanusítson az alakulás s annak megtörténte után az elválasztandó tisztikar összeállításánál?

De mindezt nem teszik, s ha tervük hihetőleg sikerül, kezükre játszottuk magunkat s úgy fognak velünk elbánni, a mint legjobbnak látják s a mint az ő érdekük fogja kívánni.

Az adóvisszatérítés czimen élvezett összeg is, a mely eddig az ártérfejlesztési költségeket felerészben fedezte, leolvadhat a miniszter ur Ö nagyméltósága által tervezett alapon felére, hozzájárul majd a féktelen, lelkiismer-

A TISZAVIDÉK TÁRCZÁJA.

Gyermek valék . . .

Gyermek valék nem rég,
Mily hamar megnőttem!
Az ifjuság is már
Röpül el fölöttem . . .

Oh, maradj! ne hagyj itt!
Lelkem ifjusága . . .
Ábrándok és álmodok
Boldog, szép világa!

Tudja a jó Isten!
A mint nőök korban,
Az emésztő gondok
Mellém állnak sorban . . .

Nem tagadom, néha
— Amint utam halad —
Jobbra is, balra is
Öröm-virág fakad.

Hej! de a virágok
Nekem mitsem érnek . . .
Kinyújtott karjaim,
Hozzájok nem érnek.

S csendes megnyugvással
Vezetnek a gondok,
A miket szerettem,
Azokról lemondok.

De a gyermekkorra
Vissza-vissza nézek,
Vigasztalást adnak
A szép emlék képek.

S megenyhül a lelkem
Ha magam kisirom,
Utánad szép multam,
Kedves gyermek korom!

Fülei Szántó Lajos.

PÉNZ NÉLKÜL.

— Monológ. —

Irta: SZÉKELY A. ALADÁR.

(Folyt. és vége.)

Eddig azonban még rendben ment volna a dolog, de a mikor a cigányok az asztaloknál kezdtek muzsikálni, sorra járva azokat, kellemetlenül fesselegtem helyemen.

A cigányok tőlünk a narmadik asztalnál játszottak már, midőn szép tánczosnóm felkért, hogy az „Oh ne duzzogj“ című dalt huzzassam el neki.

No isz! — gondoltam magamban — épp ez hiányzott még. Husz fillérrel a zsebben

nótát huzatni. Mindegy, történjék bármi, előle kitérnem nem lehet! Mikor a cigányok asztalunkhoz értek, hősies elszántsággal megparancsoltam az óhajtott dalt. Az utolsó akkord is elhangzott s a cigány tálcáját uyujtja felém. Izgatottsággal, szinte érezve arcom sápadtságát, nyultam zsebembe, s vagyonom utolsó maradványát, a 20 filléres pénzdarabot, beledobtam a csupa bankjegyekkel telt tálczába. Szegény 20 filléres oly szégyenkezve feküdt ott, mintha parasztfiu lenne ki csupa mágnás gyerekek közé került. A cigány pedig először megnézte a pénzt, majd engemet. Aztán sértett önérettel, hogy művészetét csak ily kevésre becsülöm, odaszól hozzám: Uram, tudja meg, ha máskor megint nótát akar huzatni, hogy Balázs Kálmán bandáját nem fillérekkel szokták megfizetni! Ezzel kivette az ártatlanul odatévedt pénzdarabot s elöttem az asztal alá hajította. Én még sápadtabb lettem, a leányka pedig erősen elpirult. — És mindez miért történt? Mert ezek (zsebeire mutat) és ez (tárczáját mutatja) üresek voltak.

De önök mint látom türelmetlenkedni kezdenek már, mivel az én pénznélküliségem kezd véguélkülívé válni. Azonban csonkított dologgal állanék elő, ha ezt a harmadik esetet elhallgatnám.

Egy derült nyári délután alkalmával, hivatalzárás után, lakásomra szándékoztam

retlen gazdálkodás, s akkor ott leszünk, a hol a mádi zsidó, ugyan annyi árfejlést fogunk fizetni, mint a mennyi egyenes állami adót fizetünk,

Ezek után pedig nem kell csak még egy ilyen mostoha esztendő, mint az idej, a közbirtokosság el lesz seperve a föld színéről, mert nemcsak kis terheit nem lesz képes elviselni, de családja is a végnymorba fog jutni.

Politikai dolgokkal pedig foglalkozunk nem szabad, mert nem lehet, hogy rámutathatnánk azon körülményre, mely az elégedetlenséget s az igazolt elkésredést szüli.

Álljatok tehát talpra kisbirtokosok! s mint egy test, egy lélek, vállvetve működjétek közre, hogy érdekeiteket előrelátható nagy csapásoktól megóvhassátok, iratkozatok össze s minden összeállított 100 hold földre a megkivántató meghatalmazást állítsátok ki annak a részére, ki érdekeiteket lelkiismeretesen fogja képviselni.

Ujdonságok.

— **Előharczosaink.** Néhány ember előtt bevégezett tényként áll az új „ármentesítő társulat” alakulása. Megbízható forrásból azt az értesítést nyertük, hogy Szvoboda Ferencz ur, kinek hervadhatlan érdemei az adóvisszatérítési összeg kieszközölése körül elvitázhatlan, neve arany betűkkel lesz a Csongrádról egykoron megirandó történetbe feljegyezve. Amennyiben pedig önfeláldozó közreműködéséért az általa követelésbe tett 12500 frt jutalmat illetőleg, tekintettel a város zilált anyagi viszonyaira, a legjobb akarat mellett sem lehetett teljesíteni, hasznos szolgálatait pedig még sem akarják figyelmen kívül hagyni s azt a viszonyok s körülményekhez képest kellő jutalomban akarják részesíteni, elhatározatott, már t. i. az érdekszövetség által, kik politikai meggyőződését is annyiszor próbára és kockára tették a zsiros koncz által, hogy ő lesz majd az új társulat elnöke. Így módot fognak nyújtani arra, hogy a mit a város vagy az érdekelt birtokosság közvetlenül megtagadott, közvetve hogyan lehessen kárpótolni. Tervének biztos kivitelét szerzendő, elvileg mellé rendelték pénztárnokul rég kipróbált s szakavatott kezekre valló barátját, Cs. A. urat, és hogy a hármónia teljes legyen, E. M. urat, mint a v. édeszközökre nézve

térni. Utam az Andrassy-uton vezetett keresztül, midőn egy csomó színházi karhölgy ismerősömmel találtam magamat szemben. Lehetetlen volt előlük szónéklül kitérnem. Beszélgetésünk közben megtudtam, hogy nekem is velük kell tartanom. Borzadva láttam ismétlődni, egyikét azoknak, a rettenetes eseteknek, milyeneket átélni már gyarkorban voltam szerencsétlen. Mint a pók hálójába jutott légy, úgy vergődtem én is szorult helyzetemben, s iparkodtam valami ürügy alatt tőlük megszabadulni, de mind hiába.

Mikor kiértünk a ligetbe, végigsétáltuk majd az összes utakat, s én már kezdtem remélni, hogy a séta után ismét hazatérünk.

De végén csattan az ostor!

Egyszerre csak az örökké pajkos Olga elkiáltja magát: Hölgyeim! Felleghy ur nevében ezennel ünnepélyesen meghívom önöket a sörcsarnokban tartandó osonnára!

— No most belém ütött a mennykő, — gondolám, s szinte tapogatni kezdtem magamat, vajjon ép-e még minden tagom. Mi tevő legyek? Őt hölgygyel szemben, kik osonnázni akarnak s nekem egy garasom sincs! Melegem kezdett lenni. A hölgyek sürgetui kezdtek a menést és én még mindig péáz és mentő gondolat nélkül vagyok. Szerettem volna megugrani, de a ravaszok oly módon vettek körül, hogy még a szárnyakkal se szökhettem volna. Végre is meg-

legalkalmasabb vállalkozót. „Fel, fel vitézek a csatára!”

— **Bonyodalmas fegyelmi ügy** Csongrád községre abból, hogy egy voltaképen Józsa Apollónia nevű nő részére hibás illetőségi bizonyítványt állítottak ki, a nevezettnek Rigából történt hazaszállítása révén, mintegy 81 frt illetéktelen kiadás hárult, melynek megtérítésében a járás főszolgabírája Mészáros Károly volt csongrádi jegyzőt és Miskolczi Ferencz községi irnokot, mint kiknek hanyagsága folytán a téves illetőségi bizonyítvány hatóságilag kiállított, egyetemlegesen marasztalta el. A nevezettek e főszolgabírói határozatot megfőlebbezték az alispánhoz, ki is másodfokon feloldotta ugyan a főszolgabírói határozatot, de egyben — ügyészi vélemény alapján, a két nevezettet fegyelmiileg is vétkesnek mondta ki s bár — miután közben köztisztviselők lenni megszűntek — fegyelmiileg nem büntette őket, azonban a községnek okozott kár tekintetében a vagyoni felelősségüket megállapította. A vármegye fegyelmi választmánya, melyhez az ügy — további főlebbezés folytán került, mindkét előző határozatot feloldotta és elrendelte, hogy a járás főszolgabírája ez ügyben — mint illetékes hatóság tartson szabályszerű vizsgálatot annak a kiderítésére, kit terhel ez esetben hivatalos hanyagság s aztán e vizsgálat eredményéhez képest rendelje el — saját hatáskörében, az illető ellen a fegyelmi eljárást. Ebben a határozatban Mészáros Károly meg is nyugodott. Nem úgy Miskolczi József, ő felvitte az ügyét a belügyminisztériumig, honnan a bouyolult ügy iratai a napokban érkeztek meg azzal, hogy a miniszter a közigazgatási bizottság határozatát jóváhagyja.

— **Kossuth-kép Szegeden.** Szeged város tudvalevőleg elhatározta, hogy az ezredév emlékére megfesteti az ország négy nagy emberének életnagyságu arczképét. A négy kép közül a gróf Széchenyi Istváné már a közelmúltban elkészült, s most, mint értesülünk, Roskovics Ignác festőművész elkészítette Kossuth Lajos életnagyságu képét is. A kép abban az állapotban ábrázolja a kormányzót, mikor 1848-ban Szegeden, mint a honvédelmi bizottmány elnöke megjelent. Magyar ruhában, a válltól derékig erő jelvény-szalaggal az íróasztalánál áll. A kép élete legzebb korában ábrázolja a haza nagy fiát.

— **Jäger Mari,** a hmvásárhelyi méregkeverők főbűnöse, öngyilkos szándékból két hajtűt szurt a hasába. Még aznap Szegedre szállították s a börtön-kórházban az egyik hajtűt kivették, a másikat nem találták meg az orvosok s így operációhoz kellett folyamodni. Az operáció sem vezetett ered-

ményre, mert a hajtűt így sem lehetett kivenni. Az öngyilkossági kísérletet elkövetet méregkeverő egészségi állapota az orvosi vélemény szerint a műtét óta annyira megjavult, hogy azóta már az ágyat is elhagyta. Érdekes adatokat beszél el a kezelő orvosa a méregkeverő betegségről. A műtétet, mely hosszú ideig tartott, nagy türelemmel állotta ki s mindig arra kellett vigyázni az orvosoknak, hogy a műszereikből elcsen s azzal kárt tesz magában. Ezért állandó felügyelet alatt van. Ujabb műtetre nincs szükség, mert a tü sárgarézéből való s így vérmérgezés nem állhat elő s az orvos véleménye szerint a testben levő tüvel elérhet akár tíz évig is. A tü beszurásakor előállott lobos tünetek is elmúltak, a sebe gyorsan gyógyul s a láz teljesen eltűnt. Csak egyet szeretne még Jäger Mari: a bibliáját és a pápaszemet, de ezt nem kaphatta meg, mert kárt tehetne vele önmagában.

— **Elégett leánykák.** Mint lapunk zártakor értesültünk a mámai rében két kis leány porrá égett. Az eset a következő: Nagy-Istók Pál mámai réti birtokos, földjére ment, hogy ott munkálkodjon, magával vivén a rébte 8 éves kis leánykáját, kit mivel nem akart földjén maga után járattui, Turi György mámai-réti mezőőr gondozására bízva, egyedül indult munkájára. Nevezett mezőőrnek szintén volt egy 5—6 év körüli leánykája, kivel a vendégleány csakhamar kellemes barátságot kötött. A két kis leány vigan játszadozott a mezőőr kicsiny gunyhójában. A mezőört azonban a kötelesség elszóllította a kicsinyek mellől, ugyanis el kellett mennie „kerülni”. Mire néhány óra múlva gunyhója felől füstöt véve észre lakásához sietett, a két kis fürge, leánykának már csak porrá égett testét és a gunyhó hamvait találta. A tűz oka eddig ismeretlen.

— **Kész van a hajóhid.** Rétbirtokosaink nem kis öröme az elmúlt szombaton át adták hajóhidunkat a forgalomnak. A víz által megrongált hidfők teljesen ki lettek javítva s így van rá kilátás, hogy a hajóhid hosszú időn át hasznos közlekedési utul fog szolgálni minden újabb befektetés nélkül.

— **Rosszul fizet a buza.** Rosszul fizet a buza, hangzik fel a panasza minden ajkról. Nagy baj ez, mely mindnyájunkat egyformán érdekeken sujt. A gabona árának folytonos emelkedés sem képes megtéríteni a panaszt, mert ha buza ára a legmagasabb fokot is eléri, akkor sem lesz még csak részben sem pótolva azon óriási veszteség,

beun? — kérdék majd mindannyian egy-szerre.

— Ötvenest kellett váltamon, fülleném, s most, ha tetszik mehetünk.

Szavaim általános helyesléssel fogadtattak, s pár perc múlva megint a városliget gondosan ápolott utain voltunk. De Olga, ki folyton incselkedett velem, egyre csodálkozását fejezte ki, hogy én, Felleghy, Ötvenest váltottam. — Nem is hiszem, szólt. s nem is hiszi egyikünk se, míg meg nem mutatja a pénzmaradványát.

— No kis ördög már azért se, vágta vissza.

Igy pajkoskodva egymással egyszerre csak a sörcsarnoktól hozzánk vezető uton egy pinczért pillantok meg, ki valami fényes tárgyat kezében tartva felénk siet.

— Felleghy ur! — szólt a pinczér lihegve — a vendéglős ur küldi önnek vissza ezeket; öntől jó ismerősétől nem fogad el zálogot. A mai számlát megfizetheti, ha pénze lesz.

Mintegy leforrázva álltam ott a kaczagó hölgyek között. Az óra és a láncz Olga kezében volt, s arczom előtt csörgetve azokat, így szólt: Felleghy ur, ime átújtom önnek a felváltott ötvenes maradványát!

Nos tisztelt hölgyeim és uraim, mit szólnak ehhez? S mi volt mindennek az oka? Nem egyéb, mint . . . de hisz ugyis tudják már!

adtam magamat. Megérkeztünk a kívánt helyre. Hölgyeim élénk lármá kíséretében a legnagyobb asztalt ülték körül. Néhány percczel ezután szinte hajladozott az asztal a reá rakott sörös poharak s különféle harapni valók sulyától. Mialatt hozzá fogtak a falatozáshoz én azou törtem fejemet, hogy miből fogok fizetni. Belenyultam nadragom zsebeibe, de az mint tudni méltóztatnak, üres volt, végig kotorásztam kabátom összes zsebeit, azokban is csak üresség ütötte fel állandó tanyáját de midőn mellényem zsebeire került a sor, s pillanatásom a nálam levő órára és lánczra esett, akkorát ugrottam örömben, hogy majd az egész asztalt feldöntöttem. Mert már nem rettegtem a fizetés perczétől. Az ártatlanul ketyegő óra minden aggodalomnak véget vetett. E közben a hölgyek jóllaktak, s a pajkos Olga rám szólt: Felleghy ur teljesítse háziuri kötelességét! — Parancsára kedves nagysád — volt az én válaszom. Ezzel hirtelen felkeltem helyemről, besiettem a konyhába, hogy a személyesen is ismert vendéglőssel beszélhessek, de minthogy az nem volt található a főpinczért hívatam, kit — átadva órámat — megkértem, hogy fogadja el addig, míg a számlát kiegyenlíthetem, odahaza felejtven pénztárczamat. Miután szerencsésen sikerült a dolgot így rendeznem, visszatértem a hölgyekhez, kik már türelmetlenül vártak.

— Ugyan mit csinálisz olyan sokáig oda-

mely a kis termés folytán beállott. Vannak számosan kisgazdáink közül, kik lemondtak azou reményről, hogy buzatermésükből csak csekély részt is értékesítsenek, sőt örülni fognak, ha a kicsépt kis mennyiség a maguk és családjuk számára szükséges kenyéren kívül még a kellő magot is megadja.

Búcsú-bál. A „csongrádi önk. tüzoltó-egylet“ az elmúlt héten bocsátotta ki a búcsúnapi táncmulatságra szóló meghívóját. A búcsú-bál a „Magyar Király“ szálloda kert-helyiségében fog f. hó 15-én (N. B.-Asszony-napján) megtartatni. A mulatság anyagi sikerét — épp úgy mint a többi e napon tartandó mulatságoknak — biztosítva látjuk. E napon ugyanis városunk majdnem minden egyes házában van vendége, kiknek nagy része már eleve számot tartanak és rátörekednek a mulatságban részök legyen. E mulatságra szóló jegyek előre válthatók: Rosenberg Ede, Gyáti József és Ugray Albert urak üzletében 70 krért és este a pénztárnál 80 krért. — E mulatságot megelőző napon, f. hó 14-én, tartja az ács- és kőműves szakszervelet is táncmulatságát a Pannónia szállodában, melynek sikeréhez kétség nem férhet, a mennyiben a szépen virágzó egyesület tagjai között igen sok fiatal iparos segéd is van, kik teljes erővel odahatni törekednek, hogy mulatságuk a búcsúnapi vigalmak jobb mulatságai közé sorolható legyen.

— **Betörési kísérlet.** E hó 5-én pénteken virádra Faragó Antal régi posta-utcai házában egy kis nemes házkutatást akart elkövetni egy pár türelmetlen hős, kik azonban nem győzték bevárni míg Goda István a Magyar Király Szállodát a törvény értelmében bezárja, hanem hozzá láttak az előleges munkálatok megtételéhez t. i. a saluk kifeszítéséhez. Veszedelemükre Csánádi Gyula asztalos mester úgy fél 1 óra tájba haza menet észre vette a zajt és lármát csinált, mire a hős kutatók megriadva futásra vették a dolgot, Csánádi ekkor reagálót. A lövésre a Tisza felől két rendőr ép velök szembe jött. a megriasztott tolvajok azonban felhasználva a sötétséget valószínűleg valamelyik nyitott utca ajtó, vagy alacsony kapu be menekültek. Ezután hasztalan volt minden keresés a tolvajoknak nem jöttek nyomára. A téli sötét éjke beálltával, számtalan betörési eset fog előfordulni, melyek száma bizonyára jóval kevesebb lenne, ha utcainkat nem a mély sötétség borítaná. De ha már egyetlen lámpa sem világítja utcáinkat legalább a tisztességes kávéházakra ne olvasnák rá oly nagy szigorúsággal a zárórára vonatkozó ű-okat, hogy legalább az ezek ablakaiból kiszűrődő világosság vetne egy kis halvány fényt fűtőcsúkra. Mert hogy a kávéházakban szórakozó intelligens közönség kevésbé zavarja a nyugalomra tért közönség csendes álmát, mint az éjjeli korcsmákban dőzsölők kurjongatása, az nyilvánvaló dolog. Elnézést érdemelnek tehát a záróra ellen vétő vendéglősök még abban az esetben is, ha nem a leginkább szokott körülmény forog is felett, hogy vendégei kényszerítik bele, hogy a törvény ezen rendelkezésének nem tesznek eleget.

— **Új üzlet.** Oser és Schwarcz cégbejegyzéssel, rövid- diszmű- és norinbergi-áru üzlet nyílik meg e hó 10-én a főtéren, Bagossy József, vaskereskedő szomszédságában. A fiatal, törekvő üzlettársak oda fognak törekedni, hogy valóban hézagpótló divatruházukat, mely városunkban az egyedüli, a közönség minden tájájának kedvelt bevásárlási helyévé emeljék.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete fehér és színes 35 krtól 14 frt 65 krig — méte. renként sima, csikos, koczkázott, mintázott, damasztot stb. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban a megrendelt áru, p o s t a b é r é s v á m m e n t e s e n a h á z h o z s z á l l i t v a m i n t á k a t p o s t a f o r d u l ó v a l k ü l d : H E N N E B E R G G. (cs. és kir. udvari szállító) s e l y e m g y á r a Z ü r i c h b e n . S v á j c z b a c i m z e t t l e v e l e k r e 1 0 k r o s é s l e v e l e z ő l a p o k r a 5 k r o s b é l y e g r a g a s z t a n d ó . M a g y a r n y e l v e n i r t m e g r e n d e l é s e k p o n t o s a n e l i n t é z t e t n e k .

Közgazdaság.

Utmutatás a sertésvészben megbetegedett sertések husának megvizsgálására.

(Folyt. és vége.)

Az élő sertés megvizsgálása.

Gyakran előfordul, hogy a hus olyankor is egészségesnek látszik, mikor a disznó maga súlyos beteg volt. A husból magából tehát annak ártalmas vagy ártalmatlan voltát sok esetben biztosan megítélni nem lehet. Ilyenkor megnyugtató utbaigazítást csupán az nyújthat, ha a disznót életében vizsgáljuk meg.

Olyankor, a mikor a sertés hirtelen nagyon megbetegedett és állapota napról-napra, sőt sokszor óráról-órára rosszabbodik, ha az orrából vér jön, ha véreset hujozik: biztosan következtetni lehet arra, hogy az ember egészségre veszedelmes vérbomlás a sertésben már bekövetkezett. Az ilyen beteg disznónak a husát nem tanácsos megenni, mások számára kimérni meg épen nem szabad, mert a ki ezt teszi, büntetésbe esik, börtönbe is juthat.

Ezért szükséges, sőt elkerülhetetlen, kivált a közfogyasztásra számtalan disznóknál az, hogy a vágóhídi biztos azokat már a leölés előtt is megtekintse.

A romlott és ártalmas hus jelei.

Az emberi egészségre ártalmasnak és romlottnak kell tekinteni az olyan húst, a mely sok vért tartalmaz, úgy hogy összenyomásakor bőven csepeg belőle a vér;

a melynek a színe nem világos barnavörös, hanem sötétbe megy át;

a melyben a rostok (a husnak a szálai; között vörös csikok és véres erek látszanak) a mely nagyon nedves vagy pedig többé kevésbé kocsonyához hasonló.

Az a hus, mely a megromlásnak ezen jeleit mutatja, még erős átfőzés vagy megsütés után is veszedelmesen megbetegítheti az embert. Az ilyet tehát emberi élvezetre felhasználni semmi szín alatt sem szabad.

A romlott és ártalmas szalonna jelei.

Mindenki tudja, hogy az egészséges disznó szalonnája szép fehér, egészen tiszta. Ha a beteg disznó után nyert szalonna az egészséges szalonnához hasonló, vagyis, ha abban vörös erek, véres pontok és csikok nem láthatók: az ember egészségre még nem káros, de csakis abban az esetben, ha zsírnak kiolvasztva használják.

Ellemben, ha a beteg disznó után nyert szalonnában vörös véres erek; véres pontok és csikok, kivált pedig ha nagyobb sötét vérfoltok láthatók: a szalonna, illetve a hús az ember egészségre káros, emberi fogyasztásra tehát sem nyersen, sem megfűstölve nem alkalmas, de sőt zsírnak kiolvasztva sem szabad azt étkezésre felhasználni, hanem ilyen esetben a szalonna és a hús kiolvasztva csupán ipari célokra (szappanfőzésre) használható fel.

A tüdő megvizsgálása.

Ha egészséges disznót ölünk, annak testéből majdnem összes vére kifolyik és csak igen kevés marad vissza a belső részekben. Innét van, a mit minden sertésölő gazda tapasztalt, hogy az egészséges állapotban leszurtt disznó tüdeje halvány rózsaszínű és belőle, kézzel, alig egy-két csöpp vért lehet kipréselni.

Nem így van ez a sertésvész disznónál. Funél a tüdő — hiába vették vért a disznónak — nem halványodik el, hanem sötétvörös marad, sőt helyenkint egészen fekete-vörös színt mutat.

Az egészséges tüdő, ha megtapogatjuk, mindenütt rugalmas, olyan forma, mint a lószőrrel bélelt párna; ha késsel belevágunk, szerzeg; a bemetszés lapjáról finom habos, vöröses folyadékot lehet a késsel lekaparni; ha vízbe tesszük, nem merül el hanem uszik a tetején, mert levegő van benne, mint a felfújt hólyagban.

Ellemben a beteg disznó tüdeje nem rugalmas, hanem egészen vagy egy részben kemény, akár a májat foguánk meg; ha belevágunk: nem szerzeg; a vízben alámerül; a vágás lapjáról levakart vöröses folyadék nem habos, mert levegő buborék nincs benne.

Az ilyen kemény tüdőrézlet gyakran sárgászöld, vagy legalább a közepe táján sár-

gás színű. Ha megnyomjuk, a kézben szét-töredezik, mint a lágú vaj vagy a turó.

A tüdő külseje, melyet az egészséges disznónál homályos, gyakran pedig olyan rakodásokkal van borítva, melyek lágúak és a felületről könnyen lekavarhatók. Olyan a tüdő kívülről, mintha nedves lenne.

A belek megvizsgálása.

A sertésvész a disznó beleiben olyan változásokat okoz, hogy azokból a betegségre mindig a has felbontása után, tehát még a belek felvágása előtt lehet következtetni.

Az a hártya ugyanis, a mely a hasnak egész belsejét kibéleli és a beleket is bevonja (az úgynevezett hashártya), a beteg sertésnél nem olyan sima és fényes, mint az egészséges disznónál lenni szokott, hanem helyenkint vöröses színű, fénytelen és véres erek látszanak rajta. Ha a beleket ujjaikkal megtapogatjuk, egyes részeken keményebb csomókat érezünk. Ha pedig a beleket felvágjuk, a belső hártya sötétpirosnak látszik, rajta még sötétebb pontok és csikok észlelhetők, helyenkint pedig olyan piszkossárga rakódmány borítja, a melyet könnyen le lehet kaparni.

A hol a keményebb csomót érezzük, a belső hártyan kerek vagy hosszukás, fakó szürkésárga színű kiemelkedések láthatók, olyan formájúak, mint a minő a csiperke gomba kalapja, sokszor meg olyan, mint egy kelés, a melyik már felfakadt. Másutt ismét bemélyedések mutatkoznak, a melyeket erősen felduzzadt sáncz vesz körül. Ezen mélyedések feekét és a körülfogó sánczok széleit többnyire piszkos sárga vagy zöldes színű, szétmálló lerakódás borítja.

A vesék megvizsgálása.

Ha a disznó a sertésvészben hirtelen és nagyon megbetegedett, ha vért is hujozott, leölése után azt fogjuk látni, hogy a vesét sokszor igen sok vér veszi körül, mert a vese a betegség rossz materiája miatt magától átszakadt. Az ilyen disznónak a husát nem szabad megenni, de még inkább nem szabad kimérni, vagy az emberek között szétosztani.

A hus ártalmasságának egyéb jelei.

A husban, szalonnában, tüdőben és belekben mutatkozó és főntebb már leirt elváltozásokon és jeleken kívül a disznó felbontásakor gyakran látható, hogy a belső részeket bevonó hártyaikon pedig véres pontok és véres csikok mutatkoznak.

Ezek a jelek szintén a hus ártalmassága mellett bizonyítanak, kivált abban az esetben, ha a sertés hirtelen betegedett meg és állapota rövid idő alatt nagyon súlyosbódott.

A sertésvészben átment sertés hús- és szalonnájának felhasználása.

Nem ritka eset, hogy a sertésvészbe esett disznó nem pusztul el, hanem látszólag megjavul, sőt meg is hizik. Csak később a leöléskor derül ki aztán, hogy egyik-másik belső részben a betegség maradványa még mindig föllelhető.

A sertésvészben átment disznóknál kivált a tüdőben sajt- vagy turószzerű csomókat, a belekben pedig helyenkint kidudorodásokat és ezeken szintén sajt-hoz hasonló felrakódásokat lehet találni. Az ilyen régi eseteknél azonban, nem úgy, mint a frisekben, a sajtos csomók körül, valamint egyebütt is hiányzik a vörösség vagy a vérkiömlés.

Az a kérdés, hogy az ilyen esetekben a húst és szalonnát szabad-e fölhasználni.

Mint hogy a tapasztalás beigazolta, hogy ilyen esetben sem a hús, sem a szalonna nem tartalmaznak olyan ártalmas anyagokat, melyek az ember egészségének rosszat tennének: ebből az okból az olyan disznónak húsát és szalonnáját, a melyek a leszurás előtt látszólag egészségesek voltak vagy csupán a hajtás és szállítás alatt lettek hirtelen rosszul, az ember megeheti, föltéve, hogy a hús és szalonna különben is épek és egészségesnek látszik.

Szerkesztői üzenetek.

L. A. Helyben. Mult számunkban megirt vezércikkre a kir. ügyész ur figyelmét is felhívtuk, nemkülönben a főispán urat is fel-

kértük, hogy a legszorosabb vizsgálatot mielőbb indítassa meg, mert a közvélemény roppant fel van háborodva, de az adófizetők színtén zugolónak s mindaddig míg ez ügy bármiképen nem nyer elintézést, nem szünnük meg e tárgyra visszatérni. Csak a napokban jutott tudomásunkra, hogy a bér-fogyasztásról vezetett összes könyvek az ő idejéből megsemmisítettek, nemkülönben 42000 frt hiányzó összeget az adófizetők bérére újra kivetették s be is hajtották. Most már kezdjük érteni, hogy a legnagyobb ellenzék embere is, miért bujnak a hatalom véd-szárnyai alá, mert bizonyosan az illető is úgy gondolkozik, mint az egyszeri zsidó mi-kor párbajra hívták ki, s a megjelent segédeknek röviden azt felelte: Uraim! inkább vagyok én egy eleven kotya, mint egy düg-lött oroszlaugy.

A „REFORM TANMÓD VEZETŐSÉGE”, hogy a maga nemében páratlan a pedagógi-ológiai szaktekintélyek által elismert psychó- és physiologiai következeteségen alapuló tantolya-main (levél szerint is) résztvevők között (nő vagy férfi) több mint

15000 KORONA

díjakat oszt ki oly célból, hogy ezen tanmódot — amely mindenekelőtt a tanulni óhajtót megtanítja tanulni, s egyben ennek emlékezőtehetségét a tökély legmagasabb fokára emelni törekszik, s csakis akkor kezd a tulajdonképeni tan-tárgy tanításához ha a tanuló emlékezőtehetsége az illető tantárgy felfoghatására kellően előkészítetett, — mindenütt ismeretessé tegye adja a kö-vetkező díjtalányt.

A g Yakor lat itt Ud Á s
N. n. N. n. N. n. N. n. N. n. k ire
h Asz nos

A ki ezen talányt helyesen megtudja fejteni küldje azt és 40 kr. postabélyeget a pontos címével a REFORM-TANMÓD „F. G.” VEZE-TŐSÉGEHEZ,

Budapest, Váci-körút 47.

Minden egyes beküldőnek egy rendkívül érde-kes, diszes kötésű könyv lesz bérmentve meg-küldve. Azonkívül

8 osztályban 1500 főjutalom
több mint 15000 korona

összértékben köztük 1000, 800, 750, 500, 300, 250, 200, 150, 100 korona s. i. t. értékben lesz kiosztva, olyképen, hogy bárki is mind 8 osztályon vehet részt s így 8 legelső főjutalomra is tehet szert. Közelebbi felvilágosítások valamint a ju-talmazottak névsora és címe más helyen lesz közölve.

Majdnem
8000 FORINT
lesz díjtalanul kiosztva
„A L É T”

kiadóhivatala által. A díjkiosztáson, valamint a kiadóhivatal által nyújtandó tisztességes és jöve-delmező mellékkereseten, (biztos állásra való ki-látással) részt vehet mindenki (nő vagy férfi) ki a következő talány megfejtését beküldi.

A s Zeren cseabát Rakse géde.

A ki ezen talányt meg tudja helyesen fejteni az küldje a megfejtést és 35 krt. postabélyegben a pontos címével A LÉT kiadóhivatalának,
BUDAPEST, V.

Minden egyes beküldőnek egy rendkívül érde-kes, diszes kötésű könyv lesz bérmentve meg-küldve. Azonkívül

8 osztályban, 1500 főjutalom
majdnem

8000 frt összértékben
köztük jutalmak: 1000, 800, 750, 500, 300, 250, 200, 150, 100 korona s. i. t. értékben lesz kiosztva olyképen, hogy bárki is mind a 8 osztályon részt vehet s így 8 legelső főjutalomra is tehet szert. A közelebbi felvilágosítást valamint a jutalma-zottak névsora és címe a „LÉT”-ben lesz köz-zétéve.

1632
tk. 1897. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csongrádi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Cson-grád és Vidéki Takarékpénztár Részvénytársaság végrehajthatónak Horváth Antal és neje Pap Anna végrehajtást szenvedők elleni 800 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végre-hajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék (a csongrádi kir. járásbiróság) területén lévő Csongrád község határában fekvő a csongrádi 2980 sz. tjkvben A 13 sorsz. alatt felvett Horváth Antal és neje Papp Anna nevére álló 9765/2 a 2 hrsz. 2 hold 1500 □-öl szőlő földre 906 frtban továbbá a csongrádi 7992. sz. tjkvben A 11 sorsz. alatt felvett Hor-váth Antal és neje Papp Anna nevére álló 9765/2 a 1 hrsz. 1500 □-öl szőlő földre 394 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi augusztus hó 13. napján dél előtti 9 órakor a csongrádi kir. járásbiróságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10 százalékát vagyis 90 frt 60 krt és 39 frt 40 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett ár-folyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminisz-terrendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges el-helyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csongrádon, 1897. június hó 5. napján.

A csongrádi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság,

Dr. Szappanos,
kir. jbiró.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét a Szentesen, I. tized 193. szám alatt lévő irodánkra föl hívni s tisztelettel fölkérni, hogy ha akár birtokszerzési, akár pedig be-táblázott drágább kamatu adósságának kifizetése céljából rövid vagy hosszabb idejű törlesztéses

OLCSÓ PÉNZKÖLCSÖNRE

szüksége volna, hogy hozzáuk, alólírott címhez teljes bizalommal fordulni méltóztassék, miután általunk az óhajtott olcsó pénzkölcsönhöz a lehető legrövidebb idő alatt juthat.

A tőkét nem kell külön törleszteni, miután a tőke és kamat együttesen tör-lesztetik és a meghatározott időre az egész adósság elfogy.

A készpénz kölcsönök 3 $\frac{1}{2}$ %, 4%, 4 $\frac{1}{2}$ % és 5% kamatra kaphatók, megfelelő tőketörlesztéssel 10 évtől 50 évig terjedő visszafizetés mellett.

Előleges költség nincs semmi.

Szükséges iratok: telekkönyvi kivonat, karaszteri birtokiv, adókönyv.
Ragadja meg tehát minden birtokos az alkalmat, hogy régi, drágább kamatu adósságait az általunk följánlott olcsóbb kamatu kölcsönrel fölcserélje, hogy minél előbb szabaduljon a su-lyos terhektől.

BANK- és JELZÁLOG-KÖLCSÖN-ÜZLET
SZENTESEN, I., 193. Szathmári lisztkereskedő házában.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR MAGYARORSZÁGI GYÁRTELEPE.
BUDAPEST, KÜLSŐ VÁCZI-ÚT 1443.

Első és egyedüli magyar special gépgyár,

a mely az összes mezőgazdasági iparágak számára szükséges gépeket gyártja.

Gazdák és iparosok számára mint hajtó erő rendkívül előnyös a

„Hoffmeister-féle gőzmotor”

a legjobb, a legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. Minden nagyságban $\frac{1}{2}$ lóerőtől kezdve gyártjuk.

„A Hoffmeister-motor”

rendkívüli előnyei folytán minden eddig ismert hajtóerőt fö-lülmúl. Felállítható bárhol, semmi alapozás vagy falazás nem szükséges, állhat szilárdan vagy szállítható.

„A Hoffmeister-motor”

megszerzését gazdáknak és iparosoknak a legmelegebben ajánl-hatjuk. — Leirással, felvilágosítással, árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Képviselőre ajánlatokat elfogadunk.